

Katolícka škola pre moje dieťa?

Dnešná spoločnosť je rôzna, z toho vyplýva aj rôznosť názorov či postojov ľudí k Cirkvi a k tomu, čo cirkev ponúka. Jedná z mnohých ponúk Cirkvi, ktoré majú spásanosný charakter pre každého človeka, je aj umožnenie rodičom vzdelávať svoje dieťa v prostredí, ktoré zabezpečuje aj formačný rozmer smerujúci k živému Bohu. Rodina je prvým a základným vychovávateľom svojich detí. No rodičom dnešnej konzumnej doby ostáva čoraz menej času na správnu výchovu a rozvoj vlastných detí. S poľutovaním možno tvrdiť, že drvivá väčšina mladých je vychovávaná ulicou, internetom, mobilmi či zlou partiou kamarátov, ktorí ich dennodenne obklopujú. Zvlášť to platí v mestách. Následne sa môžu vyskytnúť rôzne druhy závislosti a množstvo problémov, s ktorými mladí ľudia žijú.

Rodina by mala byť prvým miestom riešenia každého problému dieťaťa. Ale ak v rodine sa vytráca jej základné poslanie, realita je iná. Pravdou je, že obrovské množstvo času deti a mládež trávi v školskom prostredí, ktoré nemá mať úlohu iba odovzdávať patričné vzdelanie, ale má ponúknuť riešenie problémov mladých.

Katolícka škola si je toho vedomá. Veľa rodín však nevníma toto poslanie katolíckej školy ako dôležité, uprednostňuje iné hodnoty. Napriek tomu má škola pomáhať dnešnej rodine pochopiť dôležitosť aj iných hodnôt, než je iba vzdelanie. Námahy v tomto smere nikdy nie je dosť a cesta, ktorou treba ísť, je v službe, v stretávaní sa a v vzájomnej spolupráci.

Deklarácia o kresťanskej výchove *Gravissimum educationis* Druhého Vatikánskeho koncilu nabáda katolícku školu, aby sledovala tie isté kultúrne ciele a ľudskú výchovu mládeže, ako ostatné školy. Charakteristickým znakom toho je vytváranie prostredia spolunažívania pre žiakov, ktoré je preniknuté duchom evanjeliovkej slobody a lásky. Škola má pomáhať mladým, aby sa spolu s vývinom ich osobnosti zároveň rozvíjalo nové stvorenie, ktorým sa stali krstom. Týmito krokmi sa usiluje zladit' celú ľudskú kultúru s posolstvom spásy tak, aby študenti nadobúdali vedomosti o svete, živote a človeku vo svetle viery. Práve táto deklarácia je tým správnym návodom, aká by mala byť škola vedená Cirkvou.

Prevažná časť rodičov vyhľadáva vhodné prostredie pre vzdelanie a vývoj svojho dieťaťa. Preto cirkevná škola nemá byť rozdielna svojou štruktúrou a vyučovacím procesom od necirkevnej. Túto skutočnosť vyjadruje aj dokument od kongregácie pre katolícku výchovu podľa ktorého, nemôžeme chápať katolícku školu oddelene od ostatných výchovných zariadení a viesť ju ako nezávislú inštitúciu, ale musíme ju udržiavať v styku so svetom politiky, hospodárstva, kultúry a spoločnosti v jej komplexnosti. No nemôžeme zabudnúť na náboženský rozmer, ktorý v sebe daná škola má a tento rozmer sa stáva jej špecifikom, ktorý podporuje budovanie kresťanských, mravných a ľudských hodnôt žiaka, ale aj učiteľa.

Túto skutočnosť si uvedomujú aj pedagógovia na cirkevných školách zriadených Prešovským arcibiskupstvom. Podľa nich „katolícka škola má odovzdávať žiakom okrem vedomostí aj vieru a výchovu

v kresťanskom duchu. V cirkevných školách žiaci trávia čas v prostredí iných mladých ľudí, ktorí sú tak isto kresťanský vedení a vyznávajú rovnaké hodnoty. Sú tým chránení aj od iných vplyvov. Vytvárajú si priateľstvá v škole – veriacich kamarátov. Lahšie sa dostanú do rôznych hnutí a spoločenstiev.“

Pre nich samých je dôležitosť odovzdávania kresťanských hodnôt rovnako dôležitá ako vzdelanie, ako povedala jedna z učiteliek: *„Ako rodič by som si priała, aby moje deti vyrastali v kolektíve veriacich spolužiakov a boli vychovávaní kresťanskými učiteľmi. Chcem dať svojim deťom dobré vzdelanie, ale ešte viac dobrú výchovu. V čase, keď sa im nemôžem venovať, chcem aby boli vedení (aj vo viere) ľuďmi, ktorým budem dôverovať. Učitelia cirkevnej školy by mali byť súčasťou farského spoločenstva, zúčastňovať sa podľa možnosti aktivít vo farnosti.“*

Pre mladého človeka, ktorý hľadá svoje miesto, je dôležitá istota rodiny, ktorú vníma práve cez svedectvo pravdy. Ak v škole počúva opak toho, čo v rodine, nielenže zneistie, ale má potom problém prijať akékoľvek hodnoty a zásady prezentované tak školou ako i rodinou a volí si ľahšiu cestu. To je dôsledok toho, že *„na štátnych školách sa často ponúkajú iba pseudo-hodnoty a kresťanstvo je zosmiešňované“*.

Vyjadrenia pedagógov obsiahnuté v dotazníku na otázku *„Je potrebné v dnešnej dobe zriaďovať cirkevné školy?“* jasne poukazujú na potrebu katolíckych škôl aj v dnešnom svete. Častým pojmom v ich odpovediach boli pravé mravné hodnoty, ktoré cirkevná škola má a musí odovzdávať, pretože to sa od nej aj očakáva. Títo pedagógovia vnímajú jasne aj rozdiel medzi cirkevnou a štátnou školou. *„Cirkevná škola okrem vzdelávania ponúka mladým a vedie ich ku skutočným hodnotám, nie podľa trendov dnešnej doby.“* Práve odovzdávanie skutočných hodnôt vnímajú pedagógovia cirkevných škôl ako súčasť svojho poslania. Podľa nich sa práve učitelia na cirkevných školách *„správajú k žiakom priateľsky, nie príliš autoritatívne. Nesnažia sa ich iba niečo naučiť, ale zároveň aj vychovávať, viesť duchovne a ísť im príkladom kresťanského života.“* Pre nich je dôležitý individuálny prístup ku každému žiakovi. *„Učiteľ cirkevnej školy berie svojho žiaka ako samého seba, ako Božie dieťa (najdôležitejšia vec).“* Pre učiteľa je pomoc žiakovi ako takému dôležitá rovnako ako ústretovosť a akceptácia rodinných pomerov. *„Na cirkevnej škole je celý výchovno-vzdelávací proces vedený v kresťanskom duchu. Vytvára sa spoločenstvo. Na štátnych školách je rôznorodé zloženie žiakov aj učiteľov. Môže byť veľký rozdiel v hodnotách ktoré vyznávajú ...“*

Práve individuálny postoj a prístup k žiakovi na cirkevnej škole je dobrým ukazovateľom správnosti smerovania takejto školy, ktorá má nielen vzdelávací charakter, ale aj formačný predovšetkým s cieľom odovzdávať všetky kresťanské a ľudské hodnoty žiakovi. Takýmto spôsobom môže cirkevná škola naozaj vytvárať podmienky pre vznik prostredia spolunažívania, ktoré je preniknuté duchom evanjeliovej slobody a lásky, a taktiež pomáhať mladým, aby sa spolu s vývinom ich osobnosti zároveň rozvíjalo v nich Božie dieťa.

o. Mgr. Peter Hrib
duchovný správca GJZ